

Isamaaliidu ajalugu

Ajateenijale tasuta sõit

Tallinna linnavolikogu istungil andis linnavolikogu Isamaaliidu fraktsioon üle eelnõu, millega tehakse linnavalitsusele ülesandeks alustada ettevalmistusi, et tulevast aastast saaksid ajateenijad sõita Tallinna ühissõidukeis tasuta.

Vähim, mida ajateenijale võimaldada, on tasuta sõidu õigus siis, kui nad kannavad vormiriietust. Pealegi mõjub vormis ajateenija distsipliinerivald linna ühissõidukeis end vabalt tundvaile käratsejale, vandaalidele ja tasukuvarastele.

Et ühissõidukis oleks turvalisem, on tasuta sõidu õigus vormis politseinikel sama põhimõtet võiks laiendada ajateenijale. Tasuta sõidu õigus ajateenijale oli Isamaaliidu lubadus 2005. aasta programmis kohaliku omavalitsuse valimisteks Tallinnas.

Isamaaliidu Tartu piirkond toetas Res Publica-ga ühinemist

Isamaaliidu Tartu piirkonna üldkogus arutas 22. aprillil ühinemist Res Publica-ga ja enamik üldkogus liikmeid oli ühinemise poolt.

"Hea meel on tõdeda, et järjest rohkem isamaaliitlasi annab oma ametliku toetuse Isamaaliidu ja Res Publica ühinemisele. See näitab, et kahe erakonna juhatuste võetud kurs on õige. Nimetatud teesi sisendab järjest tugevamat usku kaaluka, põhimõttekindla ja rahvuslikke ning konservatiivseid vaateid kaitsva erakonna tekkesse, kes peab sõnastama Eesti tulevikuvisiooni," ütles Isamaaliidu Tartu piirkonna esimees Margus Tshakna.

Tartu piirkond valis endale ka uue juhatuse, uue revisjonikomisjoni ning piirkonna esindajad erakonna volikokku. Tartu piirkonna uude juhatuse kuuluvad Silvia Russak, Jüri Kõre, Lembit Kalev, Tarmo Pungar, Jaanus Grigorovits, Veiko Lukmann, Madis Avi, Raimond Pihlap, Hubert Vertmann ja Ott-Henrik Bachmann. Esimeheks jätkab Margus Tshakna. Tartu piirkonna esindajad erakonna volikogus on Kalle Jürgenson, Parvel Pruunsild ja Eero Mikenberg.

Laulu- ja tantsupidu ei saa riigipühaks

Riigikogu ei toetanud Isamaaliidu ettepanekut muuta laulu- ja tantsupidude eelne päev riigipühaks. Valitsuskalendri liikmed ründasid eelnõu algatajaid seepärast, et veel üks vaba päev mõjuks hukutavalt rahvamajandusele. Isamaaliidu esimehe Tõnis Lukase sõnul on tegemist puhkuste ajale langeva pühaga, mille tõttu riigieelarvesse laekumata tulu ei saa arvestada mehaaniliselt. „Vaimustuse tõus kordalainud laulu- ja tantsupeo tõttu võib tuua kaasa hoopis tööviljakuse tõusu," ütles Lukas.

Isegi väljahäätamise kiuste täitis ettepanek osa oma eesmärgist, sest kõnelnud koalitsiooni liikmedki toonitasid vajadust nii laulu- ja tantsupeo kui ka koorilaulu ja tantsu harrastamist tuleviku senisest palju rohkem rahastada.

Isamaaliit loodi 2. detsembril 1995 Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Partei ja Rahvusliku Koonderakonna "Isamaa" ametliku ühinemise teel, aga tema lätend ulatuvad aega, mil meie maal valitses veel võõras võim. Paljud nimetatud kahe partei liikmetest olid juba varem töötanud koos kodanike komiteede liikumises ja Eesti Kongressis.

Ühinemine oli Eesti iseseisvuse eest võitlemisel tehtud koostöö loogiline kulminatsioon.

Isamaaliidu peasekretär Aimar Altsaar on kirjutanud: "Isamaaliidu juuri tuleb otsida 1970. ja 1980. aastate teisitimõttele rühmadest, eelmise kümnendi esimesel poolel tegutsenud isamaalistes rühmitustes Noor-Tartu ja Valhalla, fosforiidivastases võitluses ja muinsuskaitseliikumises. Ka 1987. aastal Hirvepargist alguse saanud organisatsioonid on suunatud valdavalt Isamaaliitu."

ERSP - kompromissitu aktsioonipartei

21. jaanuaril 1988 hakati üle Eesti levitama üleskutset "Ettepanek Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Partei (ERSP) loomiseks", millele oli alla kirjutanud 14 isikut. Nende seas oli mitmeid omaaegsest dissidentlikust liikumisest osavõtnuid, kes olid korraldanud 23. augustil 1987 Hirvepargi miitingu ja kuulusid Molotovi-Ribbentropi Pakti Avalikustamise Eesti Gruppi (MRP-AEG). Aprillil alustas tööd ERSP korraldava toimkond, kes valmistas ette partei põhikirja. ERSP põhikirja eeskujust on suuresti lähtunud hilisemate erakondade moodustajad ning selles kasu-

tatud terminoloogia - suurkogu, volikogu, juhatus, piirkond - on Isamaaliidu tegevuse aluseks tänini.

20. augustil 1988 Pilstveres terve päeva kestnud asutamiskongress jõudis põhikirja ja programmi vastuvõtmisega ERSP loomiseni 21. augusti esimesteks tundideks.

ERSP põhieesmärk oli tagada tingimused eestlaste püsimaajäämiseks rahvusena oma ajaloolisel kodumaal. Selleks oli vaja taastada Eesti Vabariiki õigusliku järjepidevuse alusel. Tolleaegset Eestit käsitles ERSP okupeeritud ja annekteeritud riigina. Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Partei vastandus selgelt kommunistidele ja 1988. aasta kevadel loodud Rahvarindele, olles kriitiline Rahvarinde järeleandlikkuse ja valmisoleku suhtes loobuda iseseisvusest autonoomia või liidulepingu nimel.

Millest sündis "Isamaa"?

Paljud Isamaaliidu liikmed alustasid poliitilist tegevust varem mittepoliitiliseks asutatud liikumistes nagu Eesti Muinsuskaitse Selts, Eesti Üliõpilaste Selts, EMS klubi "Heinakuu". Poliitilise mõtte arengule aitasid kaasa Loominguliste Liitude pleenum ja Noortefoorum. 1989. aastal noorte humanitaarharitlaste asutatud ühenduse "Res Publica" selged parempoolsed-konservatiivsed programmilised seisukohad mõjutasid tuntuvalt hilisemaid "Isamaa" põhimõtteid.

Eesti Kristlik-Demokraatlik Erakond (EKDE) asutati 23.-24.

juulil 1988 Ida-Virumaal Kalvis ja selle esimees oli erakonna kogu tegevuse vältel Aivar Kalla. Erakonna tuumiku moodustas 1988. a aprillis loodud ühendus "Uus Eesti" (Jaanus Betlem, Toivo Jürgenson, Andrus Villem jt), mis pärast erakonna asutamist reorganiseerus muinsuskaitseklubiks "Tare". EKDE esialgu oma tegevust laialt ei reklaaminud ja ajakirjandus tema moodustamist ei kajastanud. EKDE I Kongress toimus alles 5. oktoobril 1990.

Eesti Kristlik-Demokraatlik Liit (EKDL) sai alguse 1988. a detsembris asutatud Eesti

gutsemise aja Illar Hallaste, tuntumad liikmed olid veel Mart Laar, Trivimi Velliste, Vootele Hansen, Karin Jaani jt.

Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna (EKRE) asutatav kogu tuli kokku jaanuaris 1990, programmdokumendid võeti vastu ja juhtorganid valiti 9. juunil 1990. Erakonna esimees oli Enn Tarto, tuntumad liikmed Kalle Eller, Kaido Kama, Andres Heinapuu jt. EKRE rõhutas maausu tähtsust. Maailmavaatelist seisis EKRE teiste paremerakondade lähedal, erinevus seisnes eelkõige EKRE rõhutatult skeptilises suhtumises kristlusesse.

Tollastest erakondadest oli EKREL suhteliselt kõige selgem ettekujutus, kuidas võiks kulgeda Eesti Vabariigi taastamine. Põhjaliku käsitlest leidis EKRE programmis ka maareformi.

Vabariiklaste Koonderakond (W) sai alguse "Res Publica" ja Eesti Töökollektiivide Liidu juhtide koostööst ja asutati Tallinnas 22. septembril 1990.

Erakond määratles end parempoolse-alalhoidliku aate kandjana ning toetus isikuvabaduse ja rahvusriigi põhimõtetele. Asutamiskongressil valiti partei esimeheks Leo Starkov, erakonna algatajate hulgas olid Ülo Nugis, Mart Nutt, Jüri Luik, Indrek Kannik jt.

1992. aasta valimised võitis "Isamaa"

1988-90 tekkinud erakonnad olid küllalt väikesed ja liidrikskesed ning meenusid rohkem sõpruskondi kui erakondi.

Sai ilmseks, et väikeerakonnad poliitika kaasa rääkida ei suuda, ja see soodustas ideeliselt lähedalseisvate erakondade grupeerumist.

Jüri Adams: "Nõukogude okupatsioon atomiseeris, killustas ühiskonna. Ka vastupanevad üksikisikud ning rühmitused ei teadnud üksteisest, või kui teadsidki, siis ei tundnud nendes tegutsevad inimesed piisavalt üksteist. Seepärast oli paratamatu, et organiseerimisvõimaluse tekkides ja organiseerimistahte ilmnedes ei tulnud kohe suurt erakonda, vaid neid sündis enam-vähem üheaegselt mitmeid - eri ajalool, vanuserühmade, asukohtade kaupa. Edasine on olnud loomulik tee edasise tundaõppimisele ja paremale koostööle."

1991. a sügisel moodustasid Eesti Kristlik-Demokraatlik Erakond, Eesti Konservatiivne Rahvaerakond, Eesti Kristlik-Demokraatlik Liit ja Vabariiklaste Koonderakond valimisliidu "Isamaa". Koos liberaalidega moodustati ühine saadikurühm nii Ülemnõukogus kui ka Eesti Kongressis, mis aitas omakorda moodustada ühist "Isamaa" valimisnimekirja.

21. novembril 1992 ühinesid Eesti Kristlik-Demokraatlik Erakond, Eesti Konservatiivne Rahvaerakond, Eesti Kristlik-Demokraatlik Liit ja Vabariiklaste Koonderakond Rahvuslikuks Koonderakonnaks "Isamaa". Erakonna esimeheks sai peaminister Mart Laar.

Rahvuslik Koonderakond "Isamaa" ja ERSP ühinesid 2. detsembril 1995. Varem, sama aasta sügisel olid ühinenud kummagi erakonna piirkondlikud organisatsioonid. Neljast niimevariandist valiti suurtkogul suure hääletamusega Isamaaliit.

